

ATHENA: Zeka Tanrıçası

Haklı savaşların, bilgeliğin ve aklın tanrıçası, şehirlerin ve medeniyetin koruyucusu Athena, kendi ismini taşıyan şehir (Atina) nedeniyle belki de yeryüzünde hala yaşayan tek mitolojik tanrıça olma özelliğini taşıyor. En ilginç doğumlarından birine sahip olan Athena, aynı zamanda Akdeniz'in -mitolojik yönü bir tarafa- gerçek anlamda mucizesi olan zeytini de insanlara hediye eden tanrıçadır.

Athena, baş tanrı Zeus'un kızıdır. Ancak doğuşunun sebebi, Zeus'a kadar olan bütün tanrıların sahip olduğu bir korkunun sonucudur. Zeus'un karısı olan ve zekasıyla ünlü Metis'ten doğacak çocukların Zeus'un krallığını elinden alacağı korkusu sonucu Athena doğmuştur. Çok sevdiği karısı Metis'i yutan Zeus, böylece hem olası tehditlerin önüne geçmiş, hem de Metis'i kendisinin bir parçası yapmıştır. Ancak, dayanılmaz baş ağrıları çekmeye başlar. Bunun ardından demir ve ateş tanrısı Hephaistos'u çağırır ve baltasıyla kafasını yarmasını ister. Hephaistos çaresiz baş tanrının emrini yerine getirir ve baltayla Zeus'un kafasına vurur. Zeus'un başından zırhını giymiş, elinde kalkan ve mızrağıyla Athena doğar.

Athena'nın olumlu yönleri, olumsuz yönlerinden daha fazladır. Savaş tanrısıdır ama adalet Athena için önemlidir. Bu nedenle haklı savaşları kollayan bir tanrıdır. Bilgelige, akla ve sabra önem verir. Çoğu zaman bu nedenle baykuş olarak simgeleştirilir. Zeus'un başından doğması nedeniyle baş tanrının aklının simgeleşmiş hali olarak da kabul edilir. Yunan mitolojisinin "simgeleşmiş akli" bir kadın olarak seçmesi manidardır.

Ancak Athena da diğer tanrılar gibi zaman zaman kıskançlıklara ve öfkeye kapılır. Kendisi aleyhinde çalışanları cezalandırır. Bunlardan en bilineni yılan saçlı ölümlü Medusa'ya yaptıklarıdır. Çüzellikte Athena ile boy ölçüşmeye kalkan Medusa'nın Athena'nın emriyle Perseus tarafından başı kesilir. Medusa'nın kesik başı Athena'nın kalkanına ve

zırhının göğsüne takılacaktır.

Athena'nın gazabına uğrayan bir başka ölümlü ise Arakhne'dir. Ancak öykü Athena'yı haklı çıkaracak biçimde işlenmiştir. Dokuma ve nakış işlerinin koruyucusu -ve dolayısıyla bu işlerde en yeteneklisi- olan Athena'nın kulağına Arakhne adlı bir ölümlünün "ben daha iyi yaparım" dediği gelmiştir. Arakhne gerçekten çok iyi nakış işlemektedir. Hatta periler bile hayran kalmaktadır yaptığı işlere. Athena bu haddini bilmez ölümlünün karşısına çıkar ve her ikisi de gergef işleyerek yarışmaya başlarlar. Athena, tanrıların Olympos'taki günlük yaşamını resmeder, Arakhne ise tanrıların aşk(!) hikayelerini. Üstelik bunların arasında Athena da vardır. Bilgelik ve adaletli savaşın tanrıçası Athena hiç evlenmemiş, hatta takıntılı derecede namus düşkün bir tanrıdır. Arakhne'nin bu densizliğine çok sinirlenir ve onu örümceğe dönüştürür. Bu nedenle, örümcekler kuytu köşelerde utanç içinde sürekli ağ örerler.

Elbette, Athena'nın en bilinen öyküsü Atina şehrine adının verilmesiyle ilgilidir. Yeni kurulan Atina şehrine hangi tanrının isminin verileceği tartışma konusu olmuştur. Zeus, kent halkının seçimine bırakmıştır. Deniz tanrısı Poseidon ile Athena iddialıdır. Poseidon, insanlara uzak yerlere gitme ve zaferler kazanmada yardım sözü verir. Athena ise mızrağını yere saplayarak zeytin ağacına dönüştürür. İnsanlar bu bereket ve bolluğun simgesi mucizevi bitkiyi, işgal ve savaşa yeğ tutar ve şehirlerine Athena'nın ismini verirler. Bugün Atina'da Akropol'de Athena'nın mızrağından olan zeytin ağacı hala turistlere gösterilmektedir.

Athena, bilgeliğin, aklın, medeniyetin, barışın, bekaretin, ince dokumacılığın tanrısı olduğu kadar, savaşların da tanrıçasıdır. Ancak onun savaşları yiğit savaşçıları kurtarmak, medeni şehirleri barbarlardan korumak, haklı savaşlarda ordulara yardım etmek biçimindedir. □